

Neishuda lo 7 de mai de 1748 a Montauban, d'un carnisser, Pierre Gouzes, e d'ua goja, Anne-Olympe Mouisset, Marie seré la filha naturau deu marquès Jean-Jacques Lefranc de Pompignan, de qui la sua mair seré estada la mestressa.

A 17 ans, qu'esposa Louis Aubry, plan mes vielh qu'era ; qu'ei oficièr « de boca » de l'intendent de Montauban, e que n'aurà un gojat, Pierre. Coma considera lo maridatge coma « la tomba de l'amor e de la hisança », que s'anguerà installar a París dambe'u son hilh, en deishar lo son òme, personatge grossièr e inculte, que sembla d'estar mòrt en 1766 au moment d'un aigat de Tarn. Que hè balhar ua educacion coma cau au son dròlle, e decida de se cambiar lo nom : Marie Gouzes veng Olympe de Gouges.

Hemna damb caractèr e fòrça independenta, qu'encontra dens la hauta societat de la capitala Jacques Béatrix de Rozière, ric propietari deus transpòrts militars, damb qui viurà maritaument dinca la sua mòrt.

Olympe de Gouges pensa prumèr en ua carrièra literària, mes que tot dens lo teatre pr'amor que sosca de vénguer comediana ; que n'acaberà d'alhors per fondar la sua companhia pròpia.

Lo son combat contra l'esclavatge :

Lo son esperit independent, los sons sentiments exacerbats contra totas las desigualtats l'engatjan pro lèu dens un combat contra l'esclavatge. Lo 30 de junh de 1785, la *Comédie Française* inscriu au son repertòri, e aquò a maugrat de cèrtas reticèncias deus comedians (que depènen financèrament deus gentilòmes de la crampa deu rei), ua pèça d'Olympe « Zamore et Mirza, ou l'heureux naufrage », pèça subversiva destinada a atirar l'atencion deu public suu sòrt tragic deus esclaus negres dens las colonias francesas. De sigur, non s'atirerà pas sonqu'amics, pr'amor que lo Còdi Negre, edictat per Louis XIV, e mes d'actualitat que non pas jamès, a la velha de la Revolucion, enriquish bon nombre de personatges de la Cort. Lo comèrci de las vitalhas colonias representa la mieitat deu comèrci exterior de França. La sua pèça de teatre que serà finalament tirada deu repertòri de la *Comédie Française*.

Que publica en 1788 « Réflexions sur les hommes nègres », e que profiterà deus prumèrs eveniments de 1789 ende tornar hèr jogar la sua pèça dambe'u títol « L'esclavage des Noirs », e aquò la rendrà celèbra.

Lo son combat per l'egalitat :

En noveme de 1788, que hè publicar la sua celèbra « Lettre au Peuple », pamflet politic on preconiza un impòst voluntari pagat per tots los òrdis de la nacion e la diminucion deu poder deu rei ; qu'alèrta tanben suus problèmas a prepaus deu deficit financèr deu país.

En deceme de la medisha annada, que publica « Remarques Patriotiques » on definish los drets de ciutadans e lo ròtle d'un governament constituonau. Que prepausa tanben diversas mesuras concrètas : liberacion deus esclaus dens las colonias, drets ende'us mainatges orfanins e las mairs celibatàrias, recèrca liba de la paternitat, condicions mes bonas per l'ospitalizacion e la maternitat, dret au divòrci - sol dret acordat a las hemnas per la Revolucion - dret a l'eretatge per totas e tots, remplaçament de l'institucion deu maridatge per un contracte sociau, creacion de talhèrs nacionaus ende'us caumaires e de larèrs ende'us mendicants, creacion d'un teatre nacionau e obertura d'un teatre dedicat a las hemnas escrivanas, mesuras ende carrèras netas e pavadas...

Fervorosa revolucionària, mès conscienta que la Revolucion ei miada per un punhat d'òmes de la borgesie centralista, Olympe publica en 1791 la « Déclaration des Droits de la Femme et de la Citoyenne ». Mès, si la Revolucion establish un dret de vòte censau sonca reservat a un cèrt nombre d'òmes, qui estrema donc las hemnas, qu'abolish de fèit un dret de vòte e d'eligibilitat qu'avèvan dejà aqueras medishas hemnas, particularament dens los Pirenèus, on votavan dempuish sègles, eretavan autanplan coma los òmes e podèvan donc vénguer « cap d'ostau ». Que calerà atènder 1945 ende que las hemnas augen lo dret de vòte - o lo tornèssen recuperar !

De totas las suas reivindicacions revolucionàrias, n'i a ua que passa mau dens los rengs deus ultras, qu'ei l'abolicion de la pena de mòrt. Olympe de Gouges s'opausarà donc a tota condemnacion a mòrt, en prepausar quitament de participar a la defensa de Louis XVI davant la Convencion.

Que defenerà publicament las posicions deus Girondins federalistas, contra los Jacobins (e mes que tot Robespierre) partisans d'ua republica « une et indivisible ».

LEXIC

- **Esclavatge** : l'esclavatge qu'ei l'estat d'ua persona que se tròba devath la dependéncia absoluta d'un mèste qui a la possibilitat de l'utilizar coma un ben materiau.

- **Ciutadan** : persona qui a, dens l'Estat de qui depen, drets civius e politics, e mei que mei lo dret de vòte (per oposicion aus estrangèrs).

- **Constitucion** : ua constitucion ei la lei fundamentala d'un Estat que definish los drets e las libertats deus ciutadans e tanben l'organizacion e las desseparacions deu poder politic (legislatiu, executiu, judiciari).

- **Pamflet** : qu'ei un escript satiric e polemic qui ataca un adversari, ua personalitat, un regime o tanben ua institucion sus questions politics o dens un debat d'idees. Que preng la fòrma d'un tèxte cort e violent, e lhèu maishant, en generau signat.

- **Federalisme** : lo federalisme qu'ei un mòde d'organizacion on cadun deus membres dispausa d'ua autonomia larga, e delega daubuns deus sons poders a un organisme centrau, dit federau. Los membres que participan collectivament e non pas individualament a las decisions.

- **Jacobinisme** : lo jacobinisme, inspirat per las ideas politics deus Jacobins, ei ua doctrina politica que defen la sobiranetat populara e l'indivisibilitat de la Republica francesa.

Portrait d'Olympe de Gouges

ACTIVITAT

Cercar d'autas hemnas celèbras, de la Revolucion e tanben d'outes periòdes istorics, qu'an lutat per ua societat mes justa.

FRISA CRONOLOGICA

1748	1785	1788	1791	1793
Naishença de Marie GOUZE	Creacion de la pèça "Zamore et Mirza"	Arrestation et Parucion de la "Lettre au Peuple"	Declaracion deus Drets de la Hemna e de la Ciutadana	Execucion d'Olympe de GOUGES

